

Z OBSAHU Jde o to, dosáhnout interního smíření v lůně Církve
Sv. Jan Křtitel: mučedník za pravdu o manželství
Prázdninová příloha o svatých

05

14

I-IV

Annibale Carracci: Nanebevzetí Panny (1600–1602)

Kdo je ta, která vystupuje jako oblak kadidla a myrhy?

Mariánské svátky nás doprovázejí během celého církevního roku a všechny jsou krásné. Avšak pro mě osobně je nejkrásnější ten, který budeme slavit v polovině srpna, totiž svátek Nanebevzetí Panny Marie. Jak přiblížit jeho kouzlo, které vyzařuje? Jak podkrýt jeho tajemství? Možná nejhodněji básnicky. Tradice tak vztahuje na Mariino nanebevzetí jeden působivý verš Písně písní – setkáme se s ním např. v latinské podobě pod kulpou chrámu Nanebevzetí Panny Marie v Kladrubech, který je veledílem architekta Santiniho – : „Kdo je ta, která vystupuje z pouště jako sloup dýmu, oblak z kadidla a myrhy?“ (3,6).

Co je vůně, kterou Panna Maria vydechuje? Je to vůně z plnosti milosti, z plnosti ctností v čele s láskou a z plnosti darů Ducha Svatého. Tato plnost milosti, ctností a darů odpovídá jejímu povolání a poslání a jejím výsadám: být Matkou Boží a Matkou nás všech, Neposkrvněnou od hříchu dědičného a osobního, ustavičnou Pannou, spolupracovnicí božského Vykupitele, Prostřednicí všech milostí.

Mariina vůně vystupuje z pouště tohoto světa do nebe: její milosti, ctnosti, dary Ducha Svatého a výsady nemohou být nedovršeny v nebi, kam je vzata s tělem i duší; nemohou zde nedosáhnout své dokonalosti.

To je sice krásné, namítne někdo, ale není Maria, která nás již tolik převyšuje svou svatostí, svým nanebevzetím od nás definitivně oddělena? Opak je však pravdou: Maria právě proto, že je tak svatá a že je u Boha v nebi, může být a skutečně je každému z nás osobně velmi blízko s veškerou mocí a intenzitou své milosrdné lásky. To je pro nás při putování pouští tohoto pozemského života velkou útěchou a pomocí a také předchutí nebe.

*P. Lect. PhDr. Štěpán Maria Filip OP, Th.D.
farní vikář v Jablonném v Podještědí
a hostující profesor na univerzitě
Angelicum v Římě*

Moderní poutníci

Nová výstava v Britském muzeu *Tomáš Becket: Zavraždění a zrod svěťce*, odhaluje mašinérii náboženské propagandy, která mytologizovala kult Tomáše Becketa. Jedním z nejvýznamnějších exponátů tu je kopie kroniky Jana ze Salisbury, zachycující události po nejznámější vraždě středověku. Provází ji jeden z nejstarších obrazů zachycujících Becketovo zavraždění, z poloviny osmdesátých let 12. století.

Becket klečel před svými vrahy, když od rytíře „s červeným štítem“ dostal surovou ránu mečem do hlavy, zatímco Edward Grim má useknutou ruku a vidíme zlomený meč. Grim konstatuje: „Touto ranou se samotný meč zničil o dlažbu.“ Podle katalogu se v kapli, která se dnes nazývá Mučednictví, středověkým poutníkům do Canterbury „nabízela k políbení relikvie ulomeného hrotu“.

Výstava přináší ukázkou poutnických odznaků z olovené slitiny, které bylo možné si koupit (cca z let 1300–1400), z pochvy meče Reginalda Fitzurse, náčelníka skupiny rytířů, kteří Becketa zavraždili. Z vraždy se stal výnosný turistický obchod.

Podle méj teorie Becketovo přetrvávající kouzlo jako svěťce v našem sekulárním světě dnes zrcadlí přitažlivost poutí se stále větším počtem samozvaných „poutníků“, jejichž putování nemá jiný náboženský význam než jako „cesta za smyslem“ nebo cesta k nalezení sebe – nikoli „duše“.

Nezdá se však, že by hlavním motivem k absolvování více než šest set kilometrů dlouhé pěší cesty byla náboženská víra. Během staletí po Becketově smrti tomu bylo právě naopak a výstava v Britském muzeu ukazuje, jak výnosný turistický obchod poutě ve středověku představovaly. Nejen kvůli prodavačům suvenýrů a odznaků v Canterbury, nýbrž kvůli veškerému humbuku, který se s poutí poděl její trasy pojil.

Loni v létě jsem její velkou část prošel a zjistil jsem, že je povětšinou pokrytá asfaltem a zapomenutá, kromě několika starých ukazatelů a občas hostince nebo kostela s upomínkou na Becketa z doby, kdy se do Canterbury každoročně vydá-

Foto: catholiceraid.co.uk

valo až sto tisíc poutníků (podle počtu těch, kdo si v Canterbury roku 1420 připomínali dvousetpadesáté výročí jeho zavraždění), aby Becketovi vzdali hold, neboť věřili, že je může uzdravit nebo konat zázraky. Dnes už ne.

Paradoxní je, že navzdory veškerým diskusím o obrodě poutnictví se na svých poutních cestách s křesťanskými duchovními poutníky setkávám jen zřídkakdy. Na vzestupu jsou počty sekulárních „poutníků“, kteří ze svých dobrodružství a chodeckých zážitků získávají něco úplně jiného.

Dnešní houževnatí poutníci s batohem na zádech se však od těch, kteří vzdávali poctu Becketovi, velice liší. Samotná cesta byla důvodem k vzájemnému vyprávění příběhů a k tomu, aby si ji člověk užil, nikoli k tomu, aby se přiměl „vyjít z komfortní zóny“, kdy se k dlouhým poutním trasám přistupuje jako k sportovním disciplínám. Ve středověku by působilo absurdně jít do Canterbury pěšky, pokud byste si v hospodě Tabard (odkud vyrazilo čtyřicet Chaucerových svátečních poutníků) mohli dovolit najmout si koně. Kde kdysi tato hospoda v Southwarku stála, označuje modrá pamětní deska, ale je zastrčená v malé uličce bez jakékoli turistické pompy.

Pravda je taková, že poutnictví je dnes většinou chápáno jako způsob, jak získat kondici, jak mentálně uniknout z moderního života nebo jak se fyzicky a mentálně někam „posunout“. Jak ve své vychvalované a nepochybně úžasné pěší odyseji Waypoints (o tisíc mil dlouhé pěší cestě Afrikou) popisuje Robert Mar-

tineau, bývalý právník, z něhož se stal autor cestopisů, jeho motivace se týká základního rituálu, kdy člověk klade jednu nohu před druhou a tělesně i duševně se rozkládá v nic, aby se přetvořil či znovuzrodil; jde tu o jakési oprostování se. „Potřebuji, aby mi ten zápas pomohl mít smysl,“ píše na konci.

Jeho kniha je osobní obětí představě zápasu a bolesti jako určité formy osobního vykoupení. I když se však vydavatel na obálce chlubí, že kniha líčí, „jak člověk může změnit pěší putování“, Martineauova vnitřní cesta neobnáší očistu duše, ale spíš bičování těla a duše.

Vypráví o drsné, prašné pětíměsíční pěší cestě svou osobní africkou Iliadou. Prochází Ghanou, Togem a Beninem, kde je svědkem krvavého obětování telat, bydlí u mnichů a jednou týdně si svou starou Nokii telefonuje s matkou, žijící v Oxfordu. Když nakonec dorazí do cíle své pouti, pobřežního města Ouidah, jde prašnou cestou na náměstí baziliky Neposkvrněného početí, katolického kostela postaveného roku 1989 pod záštitou arcidiecéze Cotonou.

Venku stojí muž v modrém obleku s krajkou. „*C'est magnifique, notre église,*“ říká. A to je všechno. Martineau ušel tisíc mil a my ani nenabýdeme dojmu, že vstoupil do kostela, natož aby se modlil. Alespoň se o tom nezmiňuje. Brzy směřuje k další vesnici, kde ho víc zaujme kozí lebka přibitá na vratech. Takoví jsou moderní poutníci.

William Cash, *Catholic Herald*
Přeložila Alena Švecová

JÁ JSEM TEN CHLĚB ŽIVÝ

8. srpna 2021 – 19. neděle v mezidobí – Jan 6,41–51

Michelangelo: Stvoření Adama (cca 1511)

Augustin

Velmi byli vzdáleni od chleba nebeského. Ani nevěděli, že vlastně po něm hladoví. Tento chléb totiž touží po hladu lidského nitra.

Přijal sice lidské tělo, ale ne lidským způsobem. Otce měl na nebesích, matku zvolil na zemi. V nebi se narodil bez matky, na zemi bez otce. „Nikdo nemůže přijít ke mně, jestliže ho nepřitáhne Otec, který mě poslal;“ – to je velká chvála milosti. Nikdo nepřijde, pokud není přitahován. Nechci soudit, koho táhne a koho ne, proč tohoto přitahuje a jiného ne. Jen to prostě přijmi a pochop. Nejsi-li přitahován, modli se, abys byl.

Jestliže jsme však přitahováni ke Kristu proti své vůli, proti své vůli i věříme. Používá se tedy určitá forma násilí, nepodněcuje se vůle. Kdokoliv může vstoupit do Církve, i když nechce. Věřit však může jen ten, kdo chce, protože srdcem věříme spravedlnosti. Pokud tedy přitahovaný přichází proti své vůli, nevěří. A když nevěří, nepřichází. Ke Kristu nepřicházíme nohama ale vírou, ne tělesným pohybem, ale rozhodnutím srdce. Táhne se tedy skrze tvou vůli. Co to ale znamená? Najdi zalíbení v Pánu a dá ti, po čem touží tvé srdce. Je určitá touha srdce, která se sytí tímto nebeským chlebem. A jak mohl básník říci? „každého táhne jeho touha,“ oč rozhodněji musíme my tvrdit, že člo-

veka to táhne za Kristem, který nás oblaží pravdou, milostí, spravedlností a a věčným životem, protože toto vše je Kristus? Když mají tělesné smysly svoje touhy, proč by je neměl duch? Ukaž mi ducha, který miluje, touží a je zapálený, který prahne po prameni věčné vlasti a bude vědět, o čem mluvím. Proč však řekl „koho přitáhne Otec“? Jestli je třeba nás táhnout, ať nás přitahuje ten, kterému milující říká: táhni mne k sobě! Jak to máme pod něj chápat? Otec táhne k Synu ty, kteří věří v Syna, protože podle pak je Otcem Bůh. Bůh totiž zplodil Syna, jenž je mu rovný. A kdo si myslí, cítí a prožívá ve své víře, že ten, v něhož věří, je rovný Otcovi, toho pak Otec táhne k Synovi.

A když se pyšnili manou, dodává, že „vaši otcové jedli manu na poušti a zemřeli“. „Vaši otcové,“ protože vy se jim podobáte. Reptající synové reptajících otců. Tento lid nejvíce urazil Boha právě tehdy, kdy reptal. Zemřeli proto, že věřili jen tomu, co viděli, a co neviděli, tomu nerozuměli.

Jan Zlatoustý

A ne bez příčiny dodal „na poušti“, tím totiž naznačil, že manu nedostávali dlouhý čas, ba dokonce s nimi ani nevešla do zaslíbené země. Chléb, který dal Kristus, byl v jejich očích něco menšího, než ten, který dostali otcové, protože tamten sestupoval shora, a tak považovali zázrak s chleby za méněcenný; a proto se dodává: toto je ten chléb, který sestupuje z nebe.

přeloženo, zpracováno a redakčně upraveno podle www.catenaaurea.sk

SLOVO KNĚZE

Inspirovat se svatokrádežníkem

Zní to jistě poněkud prapodivně, ale logiku to má a nikoli zvrácenou. Americký senátor Joe Cervantes si 17. 7. postěžoval na sociálních sítích: „Včera mi katolický biskup v Las Cruces odmítl podat svaté přijímání, kvůli mé veřejné funkci. Můj nový farář řekl, že udělá to samé. Modlete se, prosím, za církevní autority.“ Důvodem není ani tak veřejná funkce, ale, což pan senátor ve své stížnosti neuvádí, to, co ve své funkci koná, tedy podpora potratů a eutanázie. Problematika takového dvojího života se, myslím, netýká pouze katolických politiků v USA, ale nejspíše i evropských, potažmo českých. Jeden z mých belgických spolubratří nedávno napsal: „Když bylo v parlamentu EU uznáno zabíjení dětí v děloze jako ‚lidské právo‘, byla zničena každá známka lidské společnosti, Když ani ten nejzranitelnější lidský život v jeho výjimečné svatyni již není považován za posvátný, pak už není nikdo v bezpečí.“

Z události v Americe je patrné, že tato Cervantesova výzva přináší své ovoce. Biskup Konderla z Tulsy v Oklahomě ve svém pastýřském listě *Pane, nejsem hoden* píše: „Je logické, že každý, kdo podporuje potrat, je rozhořčen, že nemůže ke sv. přijímání. Tiché schvalování těžkého hříchu otupuje svědomí a schopnost uznat přítomnost Pána v eucharistii. Pokud někdo nevěří, že přijímá Pána, pak je pro něj téměř nemožné uvěřit, že jeho duše je díky spolupráci na takovém smrtelném hříchu v nebezpečí věčného zatracení.“

Modleme se tedy i my za církevní autority, aby všichni biskupové, kněží i jáhnové byli stejně odvážní, jako ti, kteří mají odvahu nepodat svaté přijímání těm, o kterých je veřejně známo z jejich podpisů, hlasování v parlamentech i jinde na veřejnosti, že podporují potraty a jiné těžké hříchy. Ale i za politiky samotné, aby měli odvahu změnit své hříšné smýšlení a mohli přistupovat ke sv. přijímání vždy s čistou duší. Vždyť o spásu duší jde především.

Evermod J. Sládek

P. Mgr. Evermod Jan Sládek, OPraem. farář farnosti Lomnice nad Popelkou, Libštát a Nová Ves nad Popelkou

Draží čtenáři, redakce RC Monitoru vám přeje krásné a pokojné léto. Následující číslo vyjde 5. září.

JAK STARÝ BYL SV. JOSEF, KDYŽ SE NARODIL JEŽÍŠ?

10 věcí, které byste měli vědět o sv. Josefu

Papež František ustanovil, že od 8. prosince 2021 se bude slavit zvláštní Rok svatého Josefa, aby v něm všichni věřící v Krista mohli každý den upevňovat jeho příkladem svůj život z víry a v úplnosti plnit Boží vůli. Dosažení tohoto velmi žádoucího cíle podpoří v první řadě dar posvátných odpustků, který Apoštolská penitenciárie tímto dekretem, vydaným podle úmyslu nejvyššího pontifika Františka, dobrotivě uděluje pro celý Rok svatého Josefa. Plnomocný odpustek se uděluje za obvyklých podmínek (svátostné vyznání, přijetí eucharistie a modlitba na úmysl nejvyššího pontifika) věřícím v Krista, kteří se v duchu odvrátí od jakéhokoliv hříchu a budou se účastnit Roku svatého Josefa za okolností a způsoby, jak to určuje tato Apoštolská penitenciárie.

A co víte o sv. Josefu vy, abyste se mohli konkrétně inspirovat jeho příkladem? V tomto miniseriálu vám přinášíme 10 věcí, které byste vědět měli.

8. Jak starý byl sv. Josef, když se narodil Ježíš?

Byl to starý vdovec, nebo statný mladý muž? Z Bible se toho o sv. Josefovi mnoho nedozvídáme. V evangeliích zprávách je popsán prostě jako „Mariin manžel“, „tesař“ a „spravedlivý muž“. Jeho věk ani jeho smrt nejsou v Písmu zmíněny. Různé tradice však pomáhají tuto otázku osvětlit a nabízejí ke zvážení možné scénáře.

Tradice o Josefovi jako starém muži

Velmi častá tradice v pravoslavné církvi říká, že když si Josef bral Pannu Marii, byl již starý muž. Před sňatkem s Marií zemřela jeho předchozí manželka (s níž měl několik dětí). To některé lidi vedlo k tvrzení, že tyto děti byly Ježíšovými „bratry“, o nichž jsou zmínky v evangeliích.

Jádrem této tradice je text ze 6. století

Anton Raphael Mengs: Sen sv. Josefa (1773–1774)

zvaný *Historie Josefa tesaře*, jenž tvrdí, že Josef byl sice starý muž, ale s mladickým elánem. Nakonec se postupem let dožil velmi pokročilého věku. Netrpěl však žádnou tělesnou slabostí, zrak mu neslábl ani zuby mu nescházely. Nikdy v životě se neztrácel v myšlenkách, ale vždy projevoval mladický elán a jeho údy zůstaly bez újmy, prosty jakékoli bolesti. Dožil se celkem sto jedenácti let, svého nejvyššího možného věku.

Josef jako dospívající mladík

Na druhou stranu mnoho biblistů a historiků věří, že Josef byl mladý muž, možná teprve dospívající mladík. Mezinárodní mariánský výzkumný institut uvádí: „Věříme, že Marie a Josef byli v době, kdy se narodil Ježíš, dospívající dívka a chlapec ve věku šestnáct a osmnáct let. To byla v té době pro židovské novomanžele norma.“ Ctihodný Fulton

Sheen sdílí podobný názor v knize *The World's First Love*: „Josef byl pravděpodobně mladý muž, silný, mužný, atletický, pohledný, cudný a disciplinovaný, takový muž, jaké vidáme pracovat u hoblovačí stolice... Nebyl na konci svého života, ale na jeho počátku, překypoval energií, silou a umírněnou vášní.“ Tato teorie bere v úvahu dlouhé cesty, které svatá rodina musela podniknout v době kolem Ježíšova narození. Nejprve z Nazareta do Betléma a pak při útěku do Egypta. Je těžké představit si postaršího Josefa, jak pečuje o Marii a Ježíše cestou do cizí země. Ať už je pravda jakákoli, Josef byl „spravedlivý muž“, který dělal vše, co bylo v jeho silách, aby ochránil a zajistil Marii a Ježíše. Hleděl na ně se srdcem plným něhy a miloval oba hlubokou a trvalou láskou.

Aleteia.org
Překlad Pavel Štíčka

JDE O TO, DOSÁHNOUT INTERNÍHO SMÍŘENÍ V LŮNĚ CÍRKVE

List Benedikta XVI. biskupům k vydání apoštolského listu o volném užití latinského misálu z roku 1962

Drazí bratři v biskupské službě,

s velkou důvěrou a nadějí vkládám do vašich Pastýřských rukou text nového Apoštolského listu *Motu proprio data* o užívání římské liturgie, která předcházela reformě uskutečněné roku 1970. Dokument je plodem dlouhých úvah, mnoha konzultací a modliteb.

Zprávy a soudy, činěné bez dostatečných informací, způsobily nemalý zmatek. Objevily se vzájemně velmi odlišné reakce, počínaje radostným přijetím až k tvrdé opozici vůči plánu, jehož obsah ve skutečnosti nebyl znám.

Tomuto dokumentu se nejvíce stavěly na odpor dvě obavy, kterým bych se chtěl v tomto dopise blížeji věnovat.

Za prvé je to obava, že zde bude dotčena autorita 2.vatikánského koncilu a že jedno z jeho zásadních rozhodnutí – liturgická reforma – bude uvedena v pochybnost. Tato obava je neopodstatněná. V této souvislosti je nejprve třeba říci, že Misál, publikovaný Pavlem VI. a znovu pak dvakrát vydaný Janem Pavlem II., samozřejmě, zůstává normální formou – řádnou formou – eucharistické liturgie. Poslední vydání *Missale Romanum*, které předcházelo koncilu, bylo publikováno z autority papeže Jana XXIII. roku 1962 a užíváno během Koncilu, však bude moci být i nadále užíváno jako forma *extraordinaria* liturgického slavení. Není na místě mluvit o těchto dvou vydáních Římského misálu jako by to byly dva rity. Jde tedy spíše o dvojí způsob užívání jednoho a téhož Ritu. Pokud jde o užívání Misálu z roku 1962, jako forma *extraordinaria* mešní liturgie, rád bych soustředil pozornost na fakt, že tento Misál nebyl nikdy právně zrušen a v důsledku toho zůstal v zásadě vždycky povolen. V okamžiku zavedení nového Misálu se nejevilo jako nezbytné vydávat vlastní normy k možnému užívání předcházejícího Misálu. Pravděpodobně se mělo za to, že mnozí zůstanou silně vázáni k tomuto způsobu římského

Foto: vatican.va

Ritu, který jim byl již od dětství důvěrně znám. Došlo k tomu především v těch zemích, v nichž hnutí liturgické obnovy dalo mnoha osobám bohatou liturgickou formaci a hluboce niternou důvěrnost ve vztahu k předešlé formě liturgického slavení. Všichni víme, že se věrnost starobylému Misálu stala rozpoznávacím znakem pro hnutí, vedené arcibiskupem Lefébvreem; důvody rozpolcení, které se zde rodilo, však leží hlouběji. Mnohé osoby, které zjevně přijímaly závazný charakter 2.vatikánského koncilu a které byly věrné Papeži a Biskupům, nicméně toužily po formě – jim drahé – posvátné Liturgie. Došlo k tomu zejména proto, že na mnoha místech se necelebrovalo věrně podle pokynů nového Misálu, který byl dokonce chápán jako určitá autorizace či rovnou povinnost jakési kreativity, jež vedla často k deformacím Liturgie na mezi snesitelnosti. Mluvím ze zkušenosti, protože jsem i já tuto dobu prožil se všemi jejími očekáváními a zmatky. A viděl jsem jak hluboce byly svévolnými deformacemi Liturgie zraňovány ty osoby, které byly naprosto zakořeněny ve víře církve.

Papež Jan Pavel II. proto považoval za nutné dát svým *Motu proprio* „*Ecclesia*

Dei“ z 2.července 1988, normativní rámec pro užívání Misálu z roku 1962. Nevydal v něm podrobné předpisy, ale všeobecně vyzval Biskupy k velkodušnosti vůči „oprávněným touhám“ oněch věřících, kteří žádali o tento způsob užívání římského Ritu. Papež tak tehdy chtěl pomoci zejména Bratrstvu sv. Pia X. nalézt plné společenství s Petrovým nástupcem a snažil se uzdravit zranění, které se stávalo stále citelnějším. K tomuto smíření, bohužel, dosud nedošlo. Nicméně řada komunit vděčně využívala možnosti jeho *Motu Proprio*. Obtížnou však zůstala otázka užívání Misálu z roku 1962 mimo tyto skupiny, k čemuž chyběly přesné právní předpisy, zejména proto, že se Biskupové v těchto případech často obávali toho, že bude uvedena v pochybnost autorita Koncilu. Záhy po 2. vatikánském koncilu se dalo předpokládat, že používání Misálu z roku 1962 bude žádat pouze starší generace, která s ním vyrostla. Mezitím se však jasně ukázalo, že také mladé osoby objevují tuto liturgickou formu, cítí se jí přitahováni a nalézají v ní formu, jež je jim vlastní při setkání s Tajemstvím Nejsvětější Eucharistie. Tak vznikla potřeba jasnější právní úpravy, což v době *Motu propria*

z roku 1988 nebylo ještě zřejmé. Tyto nové normy mají tedy za cíl osvobodit Biskupy od povinnosti stále znovu zvažovat jak mají v různých situacích odpovídat.

Za druhé byla v diskusích o očekávaném Motu proprio vyjádřena obava, že širší možnost užití Misálu z roku 1962 způsobí nepořádky nebo přímo rozpolcení ve farních společenstvích. I tuto obavu skutečně považují za nepodloženou. Užití starobylého Misálu totiž předpokládá jistou míru liturgické formace a znalost latinského jazyka, přičemž se obě nevyskytuje tak často. Již z těchto konkrétních předpokladů je jasné vidět, že nový Misál zůstane řádnou formou Římského Ritu, nejen z důvodů právního založení, ale také vzhledem k reálné situaci, v níž se nachází společenství věřících.

Je pravda, že nechybí přehánění a občasné sociální aspekty, pojící se nutně k množství věřících, vázaných na starobylou latinskou liturgickou tradici. Vaše láska a pastorační rozvaha vás bude podněcovat a provázet ve zdokonalování. Obě formy užívání Římského Ritu se ostatně mohou vzájemně obohacovat: do starého Misálu budou moci a měli by být zařazeni noví světci a některé z nových prefací. Komise *Ecclesia Dei* spolupracující s různými institucemi, věnujících se „*usus antiquior*“, to bude studovat z praktického hlediska. Ve slavení Mše podle Misálu Pavla VI. se bude moci projevit silněji než tomu bylo doposud, ona posvátnost, která mnohé přitahuje ke starému způsobu. Nejbezpečnější zárukou toho, že Misál Pavla VI. bude moci sjednocovat farní společenství a bude jím oblíben, spočívá v tom, že se bude celebrvat s velkou vážností podle jeho pokynů; tím bude zviditelněno duchovní bohatství a teologická hloubka tohoto Misálu.

Došel jsem tak nyní k onomu pozitivnímu důvodu, který mne vedl v mém Motu proprio k přizpůsobení toho z roku 1988. Jde o to, dosáhnout interního smíření v lůně církve. Při pohledu do minulosti, na rozdělení, která v průběhu staletí zraňovala Kristovo Tělo, neustále vyvstává dojem, že v kritických momentech, ve kterých se tato rozdělení rodila, nebylo ze strany představitelů církve učiněno dostatek pro zachování či znovu dosažení smíření a jednoty; vyvstává dojem, že

Foto: JoJan / wikimedia

opomenutí církve mají svůj díl viny na skutečnosti, že se tato rozdělení mohla konsolidovat. Tento pohled do minulosti nás dnes staví před povinnost učinit vše, co lze, pro to, aby všichni ti, kteří skutečně touží po jednotě, mohli v této jednotě zůstat nebo ji opět nalézt. Přichází mi na mysl věta z druhého listu Korintňanům, kde Pavel píše: „Korintňané, mluvil jsem k vám docela otevřeně, srdce se mi otevřelo dokořán. Máte široké místo v mém srdci, ale ve vašem je místa málo. ... otevřete dokořán srdce i vy!“ (2 Kor 6,11–13). Pavel to říká zajisté v jiném kontextu, ale jeho výzva se může a má dotknout také nás právě v této věci. Otevřeme velkodušně naše srdce a nechejme vstoupit všechno to, čemu sama víra dává prostor.

Mezi jedním a druhým vydáním Římského Misálu není žádný protiklad. V dějinách Liturgie je růst a pokrok, ale žádný zlom. Co bylo posvátné pro předcházející generace, zůstává posvátným a velkým i pro nás, a nemůže být znenadáni zcela zakázáno nebo dokonce pokládáno za škodlivé. Všem přinese dobro, bude-li uchováno bohatství, které vyrostlo ve víře a v modlitbě církve, a dá-li se mu správné místo. Samozřejmě, že k životu plného společenství patří, že také kněží z komunit, které se drží starobylého způsobu, nemohou ze zásady odmítat celebrvat podle nových knih. Nebylo by totiž slučitelné s uznáním hodnoty a svatosti nového ritu jeho úplné odmítní.

V závěru mi leží na srdci, drazí bratři, zdůraznit to, že nové normy nezmenšují žádným způsobem vaši autoritu a odpo-

vědnost, ani za liturgii, ani za pastorační vaší věřících. Každý biskup totiž ve své diecézi řídí liturgii (srov. *Sacrosanctum Concilium*, č.22: „*Sacrae Liturgiae moderatio ab Ecclesiae auctoritate unice vendet quae quidem est apud Apostolicam Sedem et, ad normam iuris, apud Episcopum*“).

Nic tedy není odnímáno autoritě biskupů, jejichž úkolem je i nadále bdít nad tím, aby se vše konalo v pokoji a klidně. Kdyby měl vzniknout nějaký problém, který farář nebude moci vyřešit, místní Ordinář může vždycky zasáhnout v plném souladu s tím, co bylo stanoveno novými normami Motu proprio.

Kromě toho vás vybízím, drazí bratři, abyste Svatému stolci podali zprávy o vašich zkušenostech za tři roky po té, co toto Motu proprio vstoupí v platnost. Pokud by se skutečně objevily vážné těžkosti, vždycky bude možné najít cesty k nápravě.

Drazí Bratři, s vděčností a důvěrou svěřuji vašemu srdci Pastýřů tyto stránky a normy Motu proprio. Stále pamatujme na slova apoštola Pavla, adresovaná kněžím v Efesu: „Dbejte na sebe i na celé stádo, v kterém vás Duch svatý ustanovil za představené, abyste spravovali Boží církev, kterou si získal vlastní krví“ (Sk 20,28).

Svěřuji mocné přímlyvě Marie, Matky církve, tyto nové normy a ze srdce uděluji své Apoštolské požehnání Vám, drazí spolubratři, kněžím vašich diecézí a všem kněžím, vašim spolupracovníkům, jakož i všem vašim věřícím.

Dáno u Svatého Petra 7.července 2007
radiovaticana.cz

PAPEŽŮV KOMENTÁŘ K NOVÉMU MOTU PROPRIO O PŘEDKONCILNÍ LITURGII

Dopis svatého otce Františka biskupům celého světa k uvedení Motu proprio „Traditionis custodes“ o užívání římské liturgie před reformou z roku 1970

Draží bratři v biskupském úřadu,

stejně jako můj předchůdce Benedikt XVI. v případě *Summorum Pontificum*, i já mám v úmyslu doprovodit Motu proprio *Traditionis custodes* dopisem, abych vysvětlil důvody, které mě vedly k tomuto rozhodnutí. Obracím se na vás s důvěrou a parresii ve jménu oné společné „starosti o celou církev, která tolik přispívá k dobru všeobecné církve“, jak nám připomíná Druhý vatikánský koncil.

Důvody, které vedly svatého Jana Pavla II. a Benedikta XVI. k tomu, aby pro slavení eucharistické oběti povolili možnost používat Římský misál, který promulgoval svatý Pius V. a v roce 1962 upravil svatý Jan XXIII., jsou všem zřejmé. Fakulta, udělená indulgencí Kongregace pro bohoslužbu v roce 1984 a potvrzená svatým Janem Pavlem II. v motu proprio *Ecclesia Dei* z roku 1988, byla motivována především snahou upřednostnit překonání schizmatu s hnutím vedeným biskupem Lefebvrem. Žádost adresovaná biskupům, aby velkoryse přijali „spravedlivé touhy“ věřících, kteří žádali o používání tohoto misálu, měla tedy ekleziální důvod, tedy obnovení jednoty církve.

Tuto fakultu si mnozí v církvi vykládali jako možnost volně používat Římský misál promulgovaný svatým Piem V., což vedlo k jeho paralelnímu používání Římského misálu promulgovaného svatým Pavlem VI. Benedikt XVI. zasáhl do této situace o mnoho let později a upravil tak vnitřní záležitosti církve, jelikož mnozí kněží a komunity „vděčně využili možnosti, kterou jim nabídlo motu proprio“ svatého Jana Pavla II. Motu proprio *Summorum Pontificum* z roku 2007 zdůraznilo, že tento vývoj nebyl v roce 1988 předvídatelný, a zamýšlelo

Foto: vatican.va

zavést „jasnější právní předpisy“ v této oblasti. Aby se usnadnil přístup těm, kteří – včetně mladých lidí – „objeví tuto liturgickou formu, cítí se jí přitahováni a najdou v ní pro sebe zvláště vhodnou formu setkání s tajemstvím Nejsvětější eucharistie“, prohlásil Benedikt XVI. „Misál promulgovaný svatým Piem V. a nově vydaný bl. Janem XXIII. prohlásil za mimořádné vyjádření téhož *lex orandi*“ a poskytl „širší možnost používání misálu z roku 1962“.

Podporou jeho volby bylo přesvědčení, že takové opatření nezpochybní jedno ze zásadních rozhodnutí II. vatikánského koncilu, a nepodkopá tak jeho autoritu. Motu proprio plně uznává, že „misál promulgovaný Pavlem VI. je běžným vyjádřením *lex orandi* katolické církve

latinského obřadu“. Uznání misálu promulgovaného svatým Piem V. „jako mimořádného vyjádření samotného *lex orandi*“ nemělo v žádném případě za cíl přehlížet liturgickou reformu, ale bylo diktováno touhou vyhovět „naléhavým prosbám těchto věřících“ a umožnit jim „slavit oběť mše svaté podle typického vydání Římského misálu promulgovaného bl. Janem XXIII. v roce 1962, které nebylo nikdy zrušeno“ jako mimořádnou formu církevní liturgie. Ve svém rozlišování se utěšoval tím, že ti, kteří chtěli „mít k dispozici jim drahou formu posvátné liturgie“, „jasně přijali závaznost II. vatikánského koncilu a byli věrní papeži a biskupům“. Za neopodstatněné označil také obavy z rozkolu ve farních společenstvích, protože „obě formy uží-

vání římského ritu se mohou vzájemně obohacovat“. Proto vyzval biskupy, aby překonali pochybnosti a obavy a přijali normy, „aby vše probíhalo v klidu“, s příslibem, že „bude možné hledat cesty k nápravě“, pokud by se „po vstupu motu proprio v platnost objevily vážné obtíže“ při uplatňování norem.

O třináct let později jsem pověřil Kongregaci pro nauku víry, aby vám zaslala dotazník o aplikaci motu proprio *Summorum Pontificum*. Odpovědi, které jsem dostal, odhalily situaci, která mě trápí a znepokojuje, a potvrdily potřebu zasáhnout. Bohužel pastorační záměr mých předchůdců, kteří měli v úmyslu „vynaložit veškeré úsilí, aby všichni ti, kdo skutečně touží po jednotě, mohli v této jednotě setrvat nebo ji znovu objevit“, byl často vážně opomíjen. Možnost, kterou nabídl svatý Jan Pavel II. a s ještě větší velkorysostí Benedikt XVI., aby se znovu vytvořila jednota církevního těla při respektování různých liturgických vnímavostí, byla využita ke zvětšování vzdáleností, vyostřování rozdílů, vytváření opozic, které zraňují církev a brzdí její život.

Stejně tak mě trápí zneužívání jedné i druhé strany při slavení liturgie. Stejně jako Benedikt XVI. i já odsuzuji skutečnost, že „na mnoha místech není slavení věrně předpisům nového misálu, ale je dokonce chápáno jako povolení či dokonce povinnost kreativity, což často vede k deformacím, které jsou na hranici únosnosti“. Neméně mě však zarmocňuje instrumentální používání *Missale Romanum* z roku 1962, které se stále více vyznačuje rostoucím odmítáním nejen liturgické reformy, ale i II. vatikánského koncilu s nepodloženým a neudržitelným tvrzením, že se zpronevěřil Tradici a „pravé církvi“. Je-li pravda, že cestu církve je třeba chápat v dynamismu Tradice, „která má svůj původ u apoštolů a postupuje v církvi za pomoci Ducha svatého“ (DV 8), představuje II. vatikánský koncil nejnovější etapu tohoto dynamismu, v níž katolický episkopát naslouchá, aby rozpoznal cestu, kterou Duch svatý církvi naznačuje. Pochybovat o koncilu znamená pochybovat o samotných úmyslech Otců, kteří na ekumenickém koncilu slavnostně vykonávali svou kolegiální

Foto: vatican.va

moc *cum Petro et sub Petro*, a nakonec pochybovat o samotném Duchu svatém, který vede církev.

Právě Druhý vatikánský koncil osvětluje význam rozhodnutí revidovat ústupky povolené mými předchůdci. Mezi hlasy, které biskupové nejnaléhavěji uvádějí, patří příslib plné, vědomé a aktivní účasti celého Božího lidu na liturgii v souladu s tím, co potvrdil již Pius XII. ve své encyklice *Mediator Dei* o obnově liturgie. Konstituce *Sacrosanctum Concilium* tento požadavek potvrdila, když se zabývala „reformou a rozšířením liturgie“ a uvedla zásady, kterými se reforma měla řídit. Zejména uvedla, že tyto zásady se týkají římského ritu, zatímco u ostatních legitimně uznaných obřadů vyzvala, aby byly „obezřetně a integrálně revidovány v duchu zdravé tradice a aby získaly novou sílu podle okolností a potřeb doby“. Na základě těchto zásad byla provedena liturgická reforma, která má svůj vrchol v Římském misálu, vydaném v edici typica svatým Pavlem VI. a revidovaném svatým Janem Pavlem II. Je tedy třeba mít za to, že římský ritus, který byl v průběhu staletí několikrát přizpůsoben potřebám doby, byl nejen zachován, ale také obnoven „ve věrné poslušnosti Tradici“. Pro ty, kdo chtějí zbožně slavit podle dřívější liturgické formy, nebude obtížné najít v Římském misálu, reformovaném podle myšlenek II. vatikánského koncilu, všechny prvky římského ritu,

zejména římský kánon, který je jedním z nejcharakterističtějších prvků.

Ještě poslední důvod, který bych chtěl přidat k důvodům své volby: ze slov a postojů mnoha lidí je stále více patrné, že existuje úzký vztah mezi volbou slavení podle liturgických knih před Druhým vatikánským koncilem a odmítáním církve a jejích institucí ve jménu toho, co považují za „pravou církev“. Je to chování, které je v rozporu se společenstvím a živí onu snahu o rozdělení – „já jsem Pavlův, já jsem Apollův, já jsem Kéfův, já jsem Kristův“ – proti kterému apoštol Pavel tvrdě reagoval. Právě proto, abych bránil jednotu Kristova těla, jsem nucen zrušit fakultu udělenou mými předchůdci. Její zkrácené využití je v rozporu s důvody, které ho vedly k udělení svobody slavit mši svatou podle *Missale Romanum* z roku 1962. Protože „liturgické slavení není soukromou akcí, ale slavením církve, která je „svátostí jednoty“,“ musí se uskutečňovat ve společenství s církví. Druhý vatikánský koncil sice potvrdil vnější pouta začlenění do církve – vyznání víry, svátosti, společenství – ale zároveň se svatým Augustinem potvrdil, že podmínkou spásy je setrvání v církvi nejen „tělem“, ale také „srdcem“.

Draží bratři v biskupské službě, *Sacrosanctum Concilium* vysvětluje, že církev je „svátostí jednoty“, protože je „svatým lidem shromážděným a ustanoveným pod autoritou biskupů“. Lu-

men gentium sice připomíná, že římský biskup je „trvalým a viditelným principem a základem jednoty jak biskupů, tak i zástupů věřících“, ale zároveň říká, že vy jste „viditelným principem a základem jednoty ve vašich místních církvích, v nichž a z nichž existuje jediná katolická církev“.

V reakci na vaše žádosti přijímám pevné rozhodnutí zrušit všechny normy, pokyny, ústupky a zvyklosti, které předcházely tomuto motu proprio, a považovat liturgické knihy vyhlášené svatými papeži Pavlem VI. a Janem Pavlem II. v souladu s dekrety II. vatikánského koncilu za jediný výraz *lex orandi* římského ritu. V tomto rozhodnutí mě utěšuje skutečnost, že svatý Pius V. po Tridentském koncilu zrušil také všechny obřady, které se nemohly pochubit prokázanou starobylostí, a zavedl pro celou latinskou církev jediný *Missale Romanum*. Po čtyři staletí byl tedy *Missale Romanum*, promulgovaný svatým Piem V., hlavním vyjádřením *lex orandi* římského ritu a plnil v církvi sjednocující funkci. Ne proto, aby popřeli důstojnost a velikost tohoto obřadu, žádali biskupové shromáždění na ekumenickém koncilu o jeho reformu; jejich záměrem bylo, aby se „věřící neúčastnili tajemství víry jako cizinci nebo mlčící diváci, ale aby se s plným porozuměním obřadům a modlitbám vědomě, zbožně a aktivně podíleli na posvátném dění“. Svatý Pavel VI. připomněl, že prá-

ce na úpravě Římského misálu zahájil již Pius XII., a prohlásil, že cílem revize Římského misálu, prováděné ve světle nejstarších liturgických pramenů, je umožnit církvi, aby v různých jazycích vznášela „jednu a tutéž modlitbu“, která by vyjadřovala její jednotu. Mám v úmyslu, aby tato jednota byla obnovena v celé církvi římského ritu.

Druhý vatikánský koncil při popisu katolicity Božího lidu připomíná, že „v církevním společenství existují partikulární církve, které mají své vlastní tradice, aniž by byl dotčen primát Petrova stolce, který předsedá univerzálnímu společenství lásky, zaručuje legitimní rozmanitost a zároveň zajišťuje, aby partikularita nejen neškodila jednotě, ale spíše jí sloužila“. Zatímco při výkonu své služby ve službě jednoty přijímám rozhodnutí pozastavit fakultu udělenou mými předchůdci, žádám vás, abyste se mnou toto břemeno sdíleli jako formu účasti na péči o celou církev. V motu proprio jsem chtěl potvrdit, že je odpovědností biskupa jako moderátora, podporovatele a strážce liturgického života v církvi, jejíž je principem jednoty, řídit liturgické slavení. Je tedy na vás, místních ordinářích, abyste ve svých církvích povolili používání Římského misálu z roku 1962, a to podle norem tohoto motu proprio. Především je na vás, abyste se zasadili o návrat k jednotné formě slavení a případ od případu ověřovali, jak sku-

tečně skupiny slaví podle tohoto *Missale Romanum*.

Pokyny, jak postupovat v diecézích, jsou diktovány především dvěma zásadami: na jedné straně zajistit dobro těch, kteří jsou zakořeněni v předchozí formě slavení a potřebují čas na návrat k římskému ritu, který vyhlásili svatí Pavel VI. a Jan Pavel II.; na druhé straně zastavit zakládání nových osobních farností, které je spojeno spíše s touhou a vůlí jednotlivých kněží než se skutečnou potřebou „svatého věřícího Božího lidu“. Zároveň vás žádám, abyste dbali na to, aby se každá liturgie slavila slušně a věrně liturgickým knihám vydaným po Druhém vatikánském koncilu, bez výstředností, které snadno přerostou ve zneužívání. K této věrnosti předpisům misálu a liturgickým knihám, v nichž se odráží liturgická reforma požadovaná II. vatikánským koncilem, ať jsou vychovávaní i seminaristé a noví kněží.

Vyprošuji pro vás od Zmrtvýchvstaleho Pána Ducha, aby vás učinil silnými a vytrvalými ve službě lidu, který vám Pán svěřil, aby skrze vaši péči a bdělost vyjadřoval společenství také v jednotě jediného obřadu, v němž se uchovává velké bohatství římské liturgické tradice. Já se za vás modlím. Vy se modlete za mě.

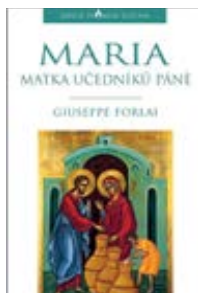
Řím, 16. července 2021

Vatican News

Pracovní překlad: Petr Vacík

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ PAULÍNKY • Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1,
tel.: 224 818 757, on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, objednavky@paulinky.cz

Giuseppe Forlai: Maria, Matka učedníků Páně

Maria má hluboký vztah k Duchu Svatému a k Církvi. Duch Svatý je tím, kdo formuje tělo Božího Syna v lůně ženy. Církev je neustále závislá na vanutí Ducha, ale jeho vanutí je účinné, není-li Duch zarmucován (srov. Ef 4,30), jinými slovy, pokud mu říkáme „tady jsem“, podobně jako nazaretská Panna.

Brož., 88 s., cena 149 Kč

Kateřina Lachmanová: Novéna s bl. Carlem Acutisem

Novéna neboli devítidenní modlitba, při níž prosíme bl. Carla Acutise o přímělu u Boha, je postavena na některých jeho krátkých, zato však „výživných“ výrocích.

Brož., 16 s., cena 39 Kč

REAKCE NA PAPEŽOVY RESTRIKCE STAROBYLÉHO ŘÍMSKÉHO RITU

„Modlím se, aby věřící nepodlehli frustraci, kterou taková tvrdost nutně vyvolává, a s pomocí Boží milosti vytrvali ve své lásce k církvi a jejím pastýřům,“ sdělil kardinál Raymond Burke časopisu *Register*.

Papež František vydal rozsáhlé restriktce pro slavení tradiční latinské mše, jimiž zvrátil předchozí papežské výnosy, které uvolňovaly mši svatou slavenou před liturgickými reformami papeže sv. Pavla VI. z roku 1970, a vyzval k „návratu ve stanovené lhůtě“ k liturgii ustanovené po druhém vatikánském koncilu.

Stoupenci latinské mše svaté reagují na nový papežský dokument s obavami a poukazují na to, že neomluvitelně tvrdě a ostře zasahuje do slavení posvátné liturgie.

V novém apoštolském listu, vydaném *motu proprio* (tj. z vlastní iniciativy), nazvaném *Traditionis custodes* (Strážci tradice) a podepsaném 16. července, ve svátek Panny Marie Karmelské, učinil papež „pevné rozhodnutí“ okamžitě zneplatnit *motu proprio Summorum Pontificum* Benedikta XVI. z roku 2007 a *motu proprio Ecclesia Dei* papeže Jana Pavla II. z roku 1988, které uvolňovaly dostupnost mše svaté slavené před rokem 1970.

Jedním z klíčových prvků *Summorum Pontificum* Benedikta XVI., kde se tvrdilo, že Římský misál, schválený r. 1962 Janem XXIII., „jako mimořádná forma církevní liturgie nikdy nebyl odvolán“, bylo, aby jakákoli stálá skupina věřících mohla požádat kněze o tuto formu mše svaté (nazývanou také jako mimořádná forma římského ritu), s tím, že nebude potřebovat „žádné povolení od Apoštolského stolce ani od svého vlastního ordináře“.

Podle Františkova nového *motu proprio* však bude ve „výlučné kompetenci“ diecézního biskupa „podle pokynů Apoštolského stolce povolit ve své diecézi používání Římského misálu z r. 1962“. Biskup také dostane dalekosáhlé pravomoci, mimo jiné udělovat souhlas kněžím, kteří si přejí slavit starou mši svatou, i těm,

Kardinál Raymond Burke. Foto: © Hornikova Lucie / Člověk a Víra

kdo tak už činí, a odmítnat jednotlivým skupinám právo na tuto podobu mše svaté ve farních kostelech.

František uvedl, že tyto změny zavádí poté, co „pečlivě zvážil“ výsledky devadesátibodového průzkumu, který loni biskupům zaslala Kongregace pro nauku víry s cílem vyhodnotit uplatňování *Summorum Pontificum*, a „ve světle zkušeností, jež během těchto let dozrály“.

„Odpovědi odhalují situaci, která mě trápí a znepokojuje, a utvrzuje mě v nutnosti zasáhnout,“ napsal papež biskupům v průvodním dopise, uveřejněném v pátek 16. července.

„Bohužel pastorační záměr mých předchůdců, kteří měli v úmyslu vynaložit veškeré úsilí, aby všichni ti, kdo skutečně touží po jednotě, mohli v této jednotě setrvat nebo ji nově objevit, byl často vážně opomíjen,“ napsal.

Dodal, že snahy sv. Jana Pavla II. a Benedikta XVI. o „obnovení jednoty“ po odtržení Kněžského bratrstva svatého Pia X. od Říma r. 1998 kvůli liturgickým a doktrinárním reformám po II. vatikánském koncilu jsou využívány

„k zvětšování propastí, zostřování rozdílů a posilování neshod, které zraňují církev, brání jí v cestě a vystavují ji tak riziku rozdělení“.

Autorita biskupů

Podle nových norem teď biskup dostává za úkol zajistit, aby skupiny, které slaví mši svatou podle mimořádného ritu, „nepopíraly platnost a legitimitu liturgické reformy, nařízení II. vatikánského koncilu a magisteria papežů“.

Biskup má také „určit jedno nebo víc míst“, kde se věřící z těchto skupin mohou shromažďovat k slavení eucharistie, nikoli však ve farních kostelech. Dokument také zakazuje „budování nových osobních farností“. Zároveň musí „dbát na to, aby nepovoloval zakládání nových skupin.“

Výnos také stanoví, že kněží vysvěcení po zveřejnění tohoto nového *motu proprio* musí biskupovi předložit „formální žádost“, pokud si přejí sloužit mši svatou podle mimořádného ritu; než biskup tento souhlas udělí, musí se poradit se Svatým stolcem. Kněží, kteří již starou mši svatou slaví, musí také získat svolení

ní od svého místního biskupa, aby v tom mohli pokračovat.

Papež dále nařídil, aby se ustanoveními tohoto nového *motu proprio* zabývaly Kongregace pro bohoslužbu a svátosti a Kongregace pro řeholníky, čímž tyto povinnosti odňal Kongregaci pro nauku víry, která měla podobné záležitosti dosud na starost. Arcibiskup Arthur Roche, nedávno jmenovaný prefekt Kongregace pro bohoslužbu a svátosti a nový sekretář a podsekretář tohoto dikasteria biskup Vittorio Francesco Viola a Mons. Aurelio García Macías, jsou všichni známi tím, že spíše než mimořádnou formu upřednostňují liturgické reformy z roku 1970.

Z jurisdikce Kongregace pro nauku víry jsou mezitím vyňaty i záležitosti spojené s tradičními institucemi a společnostmi (jako jsou například Kněžské bratrstvo sv. Petra a Institut Krista Krále) a nyní je bude řešit Kongregace pro společnosti zasvěceného života a společnosti apoštolského života.

Papež svůj výnos zakončil prohlášením, že „předchozí normy, pokyny, ústupy a zvyklosti, které neodpovídají ustanovením nynějšího *motu proprio*, se ruší“.

Papežova argumentace

František ve svém průvodním dopise biskupům sdělil, jaké důvody ho k tak radikálním změnám vedly. Svatý Otec trval na tom, že liturgické reformy schválené po druhém vatikánském koncilu jsou „jedinečným vyjádřením“ liturgie římskokatolické církve.

S poukazem na to, že biskupům píše „s důvěrou a parrésíí“, nastínil záměry sv. Jana Pavla II. a Benedikta XVI. a poukázal na jejich „jistotu“, že jejich ustanovení „nezpochybní jedno z klíčových opatření vatikánského koncilu ani tím nesníží jeho autoritu“. Dále uvedl, že Benedikt považoval strach z rozdělení za „neopodstatněný“, protože „obě formy užívání římského ritu se mohou vzájemně obohacovat“.

František však napsal, že „na obou stranách“ vidí pochybení při slavení liturgie; na jedné straně, při používání nového misálu, „deformace, které jsou na hranici únosnosti“, ale také „instrumentální používání“ Římského misálu z roku 1962, jež se „stále více vyznačuje rostou-

Svátost biřmování v Římově. Foto: © Hornikova Lucie / Člověk a Víra

cím odmítáním nejen liturgické reformy, ale i II. vatikánského koncilu s nepodloženým a neudržitelným tvrzením, že se zpronevěřil Tradici a „pravé církvi“.

„Je to chování, které je v rozporu se společenstvím a živí onu snahu o rozdělení,“ vysvětloval a dodal, že „proto, abych bránil jednotu Kristova těla, jsem nucen zrušit fakultu udělenou mými předchůdci“.

K tomu papež připojil: „Pochybovat o koncilu znamená pochybovat o samotných úmyslech Otců, kteří na ekumenickém koncilu slavnostně vykonávali svou kolegiální moc *cum Petro et sub Petro*, a nakonec pochybovat o samotném Duchu svatém, který vede církve.“ Argumentoval, že nový misál, vydaný sv. Pavlem VI. a revidovaný sv. Janem Pavlem II., znamenal obnovu „ve věrné poslůžnosti Tradici“.

Ve snaze dodat svému rozhodnutí legitimitu papež uvedl, že i sv. Pius V. zrušil „všechny obřady, které se nemohly pochlibit prokázanou starobylostí“ a zavedl jeden Římský misál, který vydržel čtyři století. Zmínil také, že Pavel VI. svými liturgickými reformami usiloval o jednotu, vyjádřenou tím, že církve bude předkládat „jednu a tutéž modlitbu“.

„Mám v úmyslu, aby tato jednotu byla obnovena v celé církvi římského ritu,“ napsal František. Stanovil také, že „seminaristé a noví kněží“ mají být vychovááni v souladu s „liturgickou reformou požá-

dovanou II. vatikánským koncilem“.

Svůj dopis papež ukončil výzvou, aby biskupové s bdělostí projevovali „společenství také v jednotě jediného obřadu, v němž se uchovává velké bohatství římské liturgické tradice. Já se za vás modlím. Vy se modlete za mě.“

Stanovisko kardinála Burka

Kardinál Raymond Burke, emeritní prefekt Nejvyššího tribunálu apoštolské signatury, pro časopis *Register* uvedl, že v *Traditionis custodes* vidí řadu nedostatků a že nechápe, jakým způsobem Římský misál představuje „jedinečné vyjádření *lex orandi* římského ritu“, jak tvrdí nové *motu proprio*. Poukázal na to, že mimořádná forma mše svaté „je živou podobou římského ritu a nikdy jí být nepřestala“.

Nerozumí také, proč se *motu proprio* zavádí s okamžitou platností, protože tento výnos „obsahuje mnoho prvků, jejichž aplikace vyžaduje důkladné prostudování“.

Tento americký kardinál dále poznamenal, že ve své dlouholeté praxi nikdy nepozoroval „vážně negativní situaci“, jakou ve svém dopise popisuje František.

Jak řekl, někteří věřící sice mohou mít „chybné představy“, ale vnímá, že většinou „chovají silnou lásku k církvi a k jejím pastýřům“ a „v žádném případě se nehlásí k nějaké rozvrtné nebo sedesvakantistické ideologii. Ve skutečnosti často značně trpí, aby mohli zůstat ve společenství círk-

ve pod římským papežem.“

Kardinál Burke dodal, že pokud některé „postoje nebo praktiky odporují zdravému církevnímu učení a kázni, měli by je pastýři církve, římský papež a biskupové ve spojení s ním, řešit individuálně.“

Kardinál Burke také zpochybnil tón *motu proprio* a podotkl, že se „vyznačuje tvrdostí“ vůči věřícím, kteří upřednostňují mimořádnou formu římského ritu.

„Modlím se, aby věřící nepodlehli frustraci, kterou taková tvrdost nutně vyvolává, a s pomocí Boží milosti vytrvali ve své lásce k církvi a jejím pastýřům,“ řekl.

„Bolestné zklamání“

Joseph Shaw, předseda Společnosti pro latinskou mši svatou ve Velké Británii, sdělil časopisu *Register*, že toto *motu proprio* vnímá jako „šokující dokument, přesahující i ta nejhorší očekávání“.

Papež František podle něho „úplně zvrátil uspořádání podle *Summorum Pontificum* a vytvořil situaci, která se

jeví jako naprosto nezvládnutelná, kdy se mimořádná forma vytlačuje z farních kostelů“.

K tomu pak dodal: „Negativní požadavky tohoto dokumentu budou bolestným zklamáním po mnohé laiky a kněží, kteří používají mimořádnou formu, protože papež Jan Pavel II. a papež Benedikt XVI. je k tomu povzbuzovali a popisovali to jako ‚pravoplatnou touhu‘ a ‚obohacení‘ pro církev.“

Luigi Casalini, redaktor blogu *Messa in Latino*, který spolu s blogem *Rorate Caeli* jako první odhalil, že se takové *motu proprio* připravuje, uvedl, že podle jeho názoru bylo *Summorum Pontificum* „odvoláno s bezprecedentní hrubostí a naprostým nedostatkem laskavosti“.

Průzkum, na který se František v *moto proprio* odvolává a o němž tvrdí, vedl k jeho vydání, se údajně setkal jen s mírnou odezvou a víc než polovina dotázaných vyjádřila k přijetí *Summorum Pontificum* příznivý nebo neutrální postoj.

Kardinál Burke řekl, že „vzhledem k drastičnosti této legislativní úpravy by se jako správné jevílo předložit podrobnou zprávu o výsledcích tohoto průzkumu, což by také potvrdilo jeho vědeckou povahu“.

Dále uvedl: „Znám mnoho biskupů s těsnými vazbami na věřící, kteří slaví mši svatou podle *usus antiquior* [mimořádné formy], a na kněží, kteří jim slouží. Doufám, že se v průzkumu dostalo sluchu i jim.“

Edward Pentin
National Catholic
Register
Přeložila Alena Švecová

Edward Pentin
římský korespondent National Catholic
Register

CHVÁLA NEPOHODLÍ

Americký spisovatel Rod Dreher v aktuálním rozhovoru s Danielem Kaiserem o zesilujících totalitních tendencích v USA uzavírá svou analýzu tamních poměrů výstižným shrnutím: „Lidé na Západě jsou ochotni vzdát se svých svobod čistě pro pohodlí.“ Onen rozhovor¹ myslím velmi rezonuje s mnohým děním, které lze dnes ve světě sledovat.

Dreherův výrok staví do opozice svobodu a pohodlí. To je velmi pravdivé. Odpovědně užívat dar svobody znamená volit, říkat ano náročné pravdě a říkat ne tomu, v čem pravda není. To je velmi pracné, bolestivé, nesnadné, ... nepohodlné. A co je na tom nejhorší, že nelze jedinou zvolit a pak mít klid. Život vyžaduje takřka stálou volbu, což je nepohodlné soustavně. Jakoby tedy v opozici byly i život a pohodlí. Přesto člověk přirozeně po pohodlí touží. Ano, po tom rajsském poci-

Foto: Stanislav Pospisil / Člověk a Vira

tu, kdy aspoň chvíli nebo nejlépe už navždy nemusím volit, nemusím s námahou obhajovat pravdu. Pozemský život ovšem s tímto pohodlím, až na krátké momenty spočinutí, které jsou nám z Božího milosrdenství dopřávány, slučitelný není.

Věčné pohodlí patří výhradně do věčného života. Ve víře ukotvený křesťan (a jistě i mnohý jinak věřící člověk) si je toho vědom, a proto dokáže snášet nepohodlí života pozemského. Ale co ten, kdo poklad víry nemá, má díru v hliněné nádobě, za-

1 <https://echo24.cz/a/SBBD/nadeji-nenitrump-zmenu-muze-prinest-orban-proc-je-nutne-uz-ted-budovat-podzemni-siti>

šantročil ho, nebo ho dosud nenašel?

Takových lidí je dnes spousta, nechci polemizovat, jestli většina, prostě fakt hodně. Tolik, že to hýbe světem – pochopitelně špatným směrem. Tito lidé, nevědíce, kde se věčné pohodlí skutečně nachází, hledají absolutní pohodlí zde na zemi. Z logiky výše řečeného to znamená, že kdo si dopřává příliš pohodlí, ustupuje lži a v důsledku toho přichází o svobodu. S údržbou svobody je to jako s údržbou čehokoli jiného – zanedbaná údržba se prodrazí, jednorázový náklad na uvedení neopéčované věci do pořádku převyšuje součet nákladů řádné průběžné péče. Zanedbání péče o svobodu se děje po kapkách, každým sebemenším okamžikem, kdy člověk nepozvedne hlas proti křivdě, prapor rozumu proti nesmyslu, kartu svědomí proti obavě o to, co řekne okolí... Podle toho, co ohledně USA popisuje Rod Dreher, číše nakapala a začíná přetékat. A přeteklá číše, to se rovná velké nepohodlí. Na jednu stranu to zní hrozně (co všechno to bude obnášet?), na druhou stranu je v tom naděje – nepohodlí v pozemských souřadnicích znamená návrat k opravdovému životu, osvobození (od lži, zmatku, temnoty...).

Jako by pohodlí v dnešním světě bylo futrálem zla. Když člověk pozoruje své současníky z duchovního hlediska vidí jejich bídu, jejich nešťastnost, jejich izolovanost od sebe navzájem a od ke štěstí nutného přítomného okamžiku, jejich nesmířenost s tím, že pozemské žití zahrnuje pouze cíle, úspěchy, zážitky a potěšení nedokonalé a že samo sloveso žít je nedokonané. Lidé trpí. Někteří samozřejmě „postaru“, „klasicky“ – nemocmi, válkami, hladem, pronásledováním, na těle –, ale mnozí (ti, o kterých jsem už napsal, že je jich fakt hodně) trpí „ponovu“ – pohodlím. Tím pohodlím, ve kterém ďábel zamaskoval své zbraně do vaty a sametu, pohody a sytosti – člověku se v nich nezařezává železná ostří do kůže, nedostavuje se fyzická bolest, neteče krev. Má pocit, že se má dobře a že nedělá nic špatně. Ale jeho duše je sevřena v plyšném potažených ocelových kleštích, znehybněna, znesvobozena. (Sluší se tedy se svatým Janem Boscem volat k Bohu: Dej mi duše!) Je-li paralyzována lidská svoboda, je paralyzován člověk ve velikosti, kterou mu Bůh

Foto: © Vojtěch Nývlt / Člověk a Víra

dal. To je to, oč Zlému jde. Proto si ochotil pocit a prostřednictvím svaté krásy lidských emocí usiluje o neštěstí lidstva, lidský rozum je upozaděn, dostavuje se temnota. Vyjdeme-li z úvahy, že ďábel se ze své podstaty vždy snaží jednat maximálně zvráceně, tj. způsobem co nejvzdálenějším Boží vůli a zákonu, je zajímavé si uvědomit, že proti nekonečné Boží svrchovanosti je zde do role soudce dobrého a zlého stavěno něco tak vrtkavého jako lidské emoce – ten kontrast...

Protože je to důležité, řekněme to ještě jednou: To, že člověk má pocit, že se má dobře a že nedělá nic špatně, je pohodlím krajně nebezpečným pro duši, je to hodina, ve které se člověk nenaděje (srov. Mt 24,44). V tomto falešném pohodlí je nyní lidstvo utvrzováno – jen pár praktických příkladů: na svou životní úroveň si půjčím, vždyť je to snadné; mohu kamkoli, tak co doma; mám právo odstranit ve svém těle život jiného, je-li na mi obtíž; mohu si vybrat pohlaví, ne to by bylo málo, mám ještě víc možností, spokojovat se s tím, čím jsem by mě přece omezovalo; jsem hrdý na to, že nemusím žít podle přirozenosti; nesluší se, aby mě jiní kritizovali za mé skutky, mohu se schovat za svou rasu; je skvělé žít virtuálně a nemuset cítit tu zapáchající člověčinu; zaplatím si odborníky a mám chytrý telefon, nač se zatěžovat přemýšlením; i smrt si raději zajistím sám zcela bezbolestně; ta příjem-

nost plynoucí z toho nebýt omezován, moci cokoli a hlavně nemuset ničemu klást odpor! Skutečné pohodlí je posvěcené Boží pravdou: Mám se skutečně dobře a skutečně nedělám nic špatně (potvrzují mi to nejen emoce, ale i rozum a svědomí), jsem tady a teď – ale jak bylo řečeno, toto pohodlí je vyhrazeno věčnosti a jejím milosrdným dotekům s přítomností.

Svatý František Saleský říká – volně cituji –, že otevírají-li se před člověkem dvě cesty vedoucí k cíli, má si vybrat tu těžší z nich. Docela dlouho jsem v tomto vyjádření viděl jen asketismus, jakési cvičiště ctností, bez přímé sklizně nějakého ovoce. Nyní vidím, že volba těžší a nepohodlnější cesty je vlastně velmi praktická a bezpečná – protože člověk se skrže ni, s jakousi (spíše intuitivní než uvědomělou) empirickou zkušeností, vyhýbá pohodlí jakožto poli zaminovanému nástrahami Zlého. Buď tedy chváleno nepohodlí, neboť v něm přebývá svoboda a v něm se směřuje k branám věčnosti.

Vojtěch Macek

Ing. Vojtěch Macek
pracovník církevní správy

SV. JAN KŘTITEL: MUČEDNÍK ZA PRAVDU O MANŽELSTVÍ

Homilie z vigilie Slavnosti narození sv. Jana Křtitele v newyorském kostele Svatých neviňátek v Manhattanu 23. června 2021: „Jít ve stopách Jana Křtitele znamená být ochoten projít „osamělostí běžce na dlouhých tratích“, kdy se setkáte s nepochopením a odmítnutím, a dokonce i s tím, že vám bude hlava useknuta, přinejmenším obrazně.“

Před mnoha lety vyšla divadelní hra s názvem *Osamělost běžce na dlouhých tratích*, jejíž pointa spočívala v tom, že život takového sportovce je jedinečný a vyžaduje určitý styl osobnosti a výdrž. V křesťanské tradici často hovoříme o Janu Křtiteli jako o předchůdci Ježíše, běh jeho života předcházel Pána. Nový zákon dělá kolem Janova narození mnoho rozruchu a detailně popisuje i okolnosti jeho smrti.

Domnívám se, že Janovi je věnována taková pozornost, protože je od samého počátku označován jako ideální učedník. Jaké vlastnosti měl Jan, díky nimž byl pro tento úkol tak ideální? Vlastnosti, které by měl mít každý z nás, pokud chceme adekvátně pokračovat v Janově tradici přinášení veřejného svědectví o Ježíši.

Jan uvedl sebe a své touhy do souladu s odvčným Božím plánem a záměrem. My často balancujeme na hraně toho, co po nás Bůh chce, protože to může znamenat určitou míru nepohodlí. Jan takové úvahy odložil, dokonce ochotně přijal pověst šilence kvůli své intenzivní cestě za Božími příkázáními ve svém životě a kázání.

Za druhé, Jan věřil, že byl povolán ke splnění zvláštního úkolu, který byl součástí Božího věčného plánu. Jan se nepokoušel toto povolání popřít nebo zmařit uskutečnění plánu – spolupracoval. Poučení pro nás, zejména pro mladé lidi, kteří hledají smysluplný život, by mělo být zřejmé.

Za třetí, Jan byl pokorný ukazatel, s důrazem na slovo „pokorný“. Znakem skutečně velkého člověka je, že dokáže rozpoznat toho, kdo je ještě větší – a Jan to jistě dokázal. Nenechal se pohlit veškerou tou pozorností, která na něho byla

Narození sv. Jana Křtitele. Detail z fresky od Ghirlandaia v dominikánském kostele Santa Maria Novella ve Florencii.

soustředěna, a nezapomněl tak na svůj úkol. Pamatoval, že jeho posláním je upozornit ostatní na Mesiáše a pak už nechat Boha, aby se o něj postaral.

A konečně, Jan byl orientován na budoucnost. V minulosti hledal vodítko a inspiraci pro současnost, ale vždy byl jednou nohou pevně zakotven v budoucnosti. Kdyby tak neučinil, minul by se s Ježíšem, který k němu přišel z budoucnosti, nikoli z minulosti.

V Janovi začal Bůh dělat něco zcela nového. Jak se píše ve vstupní modlitbě slavnosti jeho narození, Jan měl „připravit národ pro Krista Pána“, připravit lid, který pozná význam spásy a pokoje. Tato nová věc byla naznačena pojmenováním dítěte, které mělo tuto novou éru zahájit. Proces pojmenování dítěte porušil všechny zásady židovské tradice, neboť nebylo

pojmenováno po žádném ze svých předků – dostalo zcela novou identitu. Jeho jméno navíc znamená „Boží dar“ a takovým darem bylo samotné jeho jméno a Božím darem byl i on sám.

Celá událost s Janem a všechny postavy dramatu, jak se postupně odvíjí, jsou pro nás vzorem v našem životě víry. Tak často jsme podobně jako Zachariáš němí, nemluvní tváří v tvář skutečně důležitým životním otázkám – často proto, že jsme se, opět jako Zachariáš, nevedli do souladu s Božím mistrovským plánem a možná jsme se dokonce postavili proti němu. Zachariášovi se rozvázal jazyk tehdy a jen tehdy, když konečně přijal skutečnost, že Bůh skutečně ví více.

Ježíš potřeboval Jana, aby mohl před 2000 lety začít svou činnost. Dnes potřebuje každého z nás. Přemýšleli jste o tom

Matthias Stom: Salome s hlavou Jana Křtitele

někdy? Pokud ne, dejte si záležet na tom, abyste navzájem seznámili Boha a ostatní lidi. Uvědomte si také, že člověk v práci nebo ve škole vedle vás možná Ježíše skutečně nikdy nepozná, pokud stejně jako Jan „nepůjdete před Pánem, abyste mu připravili cesty“.

Evangelijní zpráva o Janově stětí, které si liturgicky připomínáme 29. srpna, má všechny rysy moderní telenovely. Herodes je starý špinavec, ale přesto je Janem zaujat. Herodias je pomstychtivá, opovrhovaná žena. Salome je pornohvězda z prvního století, která využívá svých fyzických předností k získání přízně. Veškerá nemorálnost vrcholí hrůzným useknutím hlavy proroka a předáním jeho hlavy Salome, která ji následně předá pravděpodobně spokojené Herodiadě.

Je příznačné, že prorok, který se pohybuje na pomezí Starého a Nového zákona, se stal mučedníkem pravdy o manželství. Církev v průběhu svých dějin vždy houževnatě hlásala Boží plán pro manželství. V tomto ohledu byla tak věrná, že raději ztratila církev v celé Anglii v době Jindřicha VIII., než aby se smířila

s deformací Boží vůle o manželství.

V dnešní době se setkáváme s útoky na důstojnost manželství ze strany celé společnosti, a co je ještě smutnější, i ze strany těch, kteří by to měli vědět lépe, a proto by měli bez ostychu učit: „Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj“ (Mk 10:9). Rozvod a nové manželství, smilstvo, cizoložství, homosexuální aktivity, pornografie a umělá antikoncepce – to vše zasahuje do Bohem zamýšlené identity manželství. Naše katolické svědectví – jako jednotlivců i jako společenství – nemůže být méně odvážné než svědectví Jana Křtitele. Náš katolický hlas nemůže být méně hlasitý a jasný než „hlas volajícího na poušti“.

Jít ve stopách Jana Křtitele znamená být ochoten projít si „osamělostí běžce na dlouhé trati“ tím, že budeme nepochopeni a odmítnuti, a dokonce nám useknou hlavu, přinejmenším obrazně. Ale ty, kteří mají výdrž, nadšení z vítězství popohání dál přes agónii porážky, a vše to dostává smysl. Skrze křest a bířmování jste dostali svatě povolání být prorokem v tomto konkrétním čase a na tomto konkrétním

místě. Křtem a bířmováním jste také dostali milost toto poslání naplňovat. Dnešní liturgická památka vyžaduje odpověď na základní otázku: Přijali jste výzvu být běžcem na dlouhých tratích pro Krista?

Svatý kardinál John Henry Newman má na naše téma jedno velmi trefné kázání s názvem „Odmítnutí hříchu“, v němž nabízí Jana Křtitele jako hlavní příklad toho, jak by měl být tento nezbytný křesťanský úkol naplňován. Svou úvahu končí těmito inspirujícími, ale náročnými slovy: „Denně ovlivňujeme jeden druhého v dobrém nebo ve zlém; nedopusťme, abychom svým mlčením klamali druhé, když bychom měli mluvit. Vzpomeňme si na slova svatého Pavla: ‚Nepodílejte se na cizích hříších, zachovejte si čistotu‘ (1 Tim 5:22).“

P. Peter M. J. Stravinskas

Podle CWR přeložil Martin Kvapilík

*P. Peter M. J. Stravinskas, Ph.D., S.T.D.
redaktor The Catholic Response a autor
knih a článků pro katolické publikace*

Komentář překladatele

V naší farnosti sv. Mořice v Kroměříži máme ve správě také krásný barokní kostel sv. Jana Křtitele. Andělé na nástěnné malbě přinášejí Janovu hlavu před Boží tvář. Předchůdce Pána přišel o hlavu právě kvůli pravdě o manželství. První zářez Ježíš Kristus učinil na svatbě muže a ženy, a to ze společenských důvodů.

Jako v ničem, co Bůh činí, ani zde nejde o nějaký náhodný příběh. Ať už tedy v naší legislativě dojde či nedojde k deformaci práva prohlásováním vztahu osob stejného pohlaví za manželství, budme připraveni vydávat pokojné, ale hlasité svědectví o skutečné Boží vůli. Hlava nehlava, přinejmenším obrazně.

Martin Kvapilík

KOSTEL V IRÁKU I Z ČESKÝCH SBÍREK

Polští biskupové poslali k letošním velikonocním svátkům dopis kněžím, který byl vydán 11. března 2021 během plennárního zasedání polské biskupské konference. Hierarchové mimo jiné uvedli věty o hloubce významu mše svaté, jejím skutečném duchovním rozměru, skutečné přítomnosti Ježíše Krista a související důležitosti zachování správných liturgických forem. V tomto dokumentu byla také část, která oceňovala skutečnost, že krása tzv. tradiční liturgie je důležitým faktorem, který přitahuje mnoho mladých lidí do Církve. A že je to moc dobře. Umění slavit liturgii není o tom, dělat to, co se mi líbí nebo co se zdá atraktivní.“ Nejde o napodobování toho, co je sekulární, ale o úvod do reality skutečného posvátna. Proto je třeba vyvarovat se všeho, co je v rozporu s duchem liturgie. Není to představení, ve kterém je hlavním aktérem kněz, ale je to událost spásy. Při slavení liturgie musí být vždy zachována Boží priorita, což vyžaduje, aby kněz věrně dodržoval liturgické zákony.“ – To je jeden z mnoha velmi důležitých fragmentů biskupského poselství. Ačkoli tento významný dokument lze stále nalézt na webových stránkách polské biskupské konference, není to úplně stejný dopis, který byl zveřejněn v dubnu. Část o rapidně narůstajícím společenství mladých lidí, kteří vyhledávají tiše promlouvající starobylý římský ritus, zmizela. Zmizela nyní, po vydání *motu proprio* papeže Františka s názvem *Traditionis custodes*. Pamětníci si určitě vzpomenou, jak na slavné fotce ze Staroměstského náměstí v Praze z února 1948 zbyla z Vlada Clementise jen čepice a Rudolfa Slánského na fotografii ze Slovenského národního povstání nahradil ztepilý smrček. Dneska jsme už s tou elektronikou dále, ale zmizelého odstavce si přeci jen nejde nepovšimnout.

„Česká pošta nebude nikoho nikdy

Nový kostel v iráckém Karakoši bude zasvěcený Panně Marii, Matce naděje. Foto: cirkev.cz

diskriminovat kvůli tomu, že je příslušník menšiny LGBTQ+. Chceme vyjádřit podporu všem, mělo by to být samozřejmé, ale v naší společnosti není. Podpora Prague Pride vyvolala největší debatu v historii, negativních reakcí je víc, ale já jsem nadšen, někomu to pomůže, říká generální ředitel České pošty Roman Knap,“ uvádí server *Aktuálně.cz*. Znamená to, že teď pošta bude doručovat též do domácností, kde žijí aktivní homosexuální páry, což dosud v rámci diskriminace nedělala? Nebo jak jinak pošta diskriminovala tuto skupinu obyvatel, prosím? A mimochodem, je to rok, co se v novinách psalo o velkých obavách o existenci státního podniku Česká pošta, poněvadž vykazala největší ztrátu v historii. Loni v srpnu žádala půjčku od státu ve výši pět miliard korun. Napadl mne u toho vtip: *Muž přijde do banky a chce si vypůjčit 250 tisíc. „A na co ty peníze použijete?“ ptá se úředník.*

Zákazník prozrazuje: „Chtěl bych si zajet do kina.“

„To jsem se snad přeslechl,“ diví se úředník. „Do kina?“

„Ano,“ přisvědčí chlápek. „Před týdnem otevřeli nové autokino a já tam nemám čím jet!“

Letos je tento podnik zřejmě v zelených číslech, finanční injekce byla natolik intenzivní, že se naše daně použijí, aniž bychom to jakkoliv mohli ovlivnit, na podporu tzv. průvodu hrdosti. Pan ředitel dostal spoustu nesouhlasných dopisů. Přidáte se?

Dobrá zpráva nakonec: server *Církev.cz* uvedl, že křesťané z iráckého města Karakoš mají od 31. července nový kostel. Na jeho stavbu významně finančně přispěla i česká katolická církev díky sbírce ČBK na pomoc křesťanům na Blízkém východě. Nový kostel bude zasvěcený Panně Marii, Matce naděje, jako výraz poděkování, že se mohli po válce s Islámským státem v roce 2018 vrátit do svých domovů.

–zd–

TŘI SVATÍ, KTEŘÍ MOŽNÁ MĚLI PORUCHU AUTISTICKÉHO SPEKTRA

Tito světcí velmi bojovali se svými potížemi s chováním, ale vytrvali a uprostřed všech těchto problémů následovali Boží vůli.

Poruchou autistického spektra (PAS) trpí miliony lidí na celém světě a každoročně je diagnostikováno stále více dětí i dospělých. Jedná se o onemocnění, které se vyznačuje „obtížemi v sociální interakci, verbální i neverbální komunikaci a stereotypními vzorci chování“. V minulosti bývali lidé s těmito rysy zcela nepochopeni a často se s nimi špatně zacházelo. Byli považováni za odlišné, „svěrázné“ nebo v závažných případech zavírání do psychiatrických léčeben.

Při všech potížích, které s sebou přináší příslušnost k autistickému spektru, však existuje naděje, že tuto zdánlivou vadu lze spojit s Kristovým křížem a přijmout ji tak, aby se stala velkým přínosem pro ostatní. V průběhu staletí žilo mnoho světců, kteří bojovali se svými potížemi s chováním, ale vytrvali a uprostřed všech těchto problémů následovali Boží vůli.

Vzhledem k tomu, že máme o životě některých světců tak málo informací, je obtížné pro ně stanovit diagnózu autismu (spektrum je totiž natolik široké, že diagnostika je i za nejlepších okolností složitá), ale existuje několik osob, u nichž tato diagnóza může být pravděpodobná. Pro účely tohoto článku zde uvádíme tři světce, kteří, kdyby žili v 21. století, by mohli být označeni jako „osoby s poruchou autistického spektra“.

Služebník Boží bratr Juniper

Bratra Junipera, jednoho z původních následovníků svatého Františka z Assisi, si František velmi oblíbil pro jeho zbožnost a hlubokou pokoru. Podle *Kvítků svatého Františka* však Juniper ne vždy chápal zavedené normy společenského styku.

Jednou Juniper navštívil nemocného řeholníka a zeptal se ho, zda by mu mohl nějak posloužit. Mnich ho požádal o vepřovou nožičku k jídlu, ta by mu prý poskytla velkou útěchu. Bratr Juniper, který cítil nutkání nemocnému mnicho-

Ludovico Mazzanti: Levitující sv. Josef Kupertinský (18. století)

vi pomoci, vzal z kuchyně nůž, šel do lesa a našel stádo prasat, která se pásala. Jedno z nich chytil, hbitě mu uřízl nohu a běžel zpět do kuchyně, aby ji upekl (zbytek prasete nechal v lese). Juniper netušil, že muž, který měl prasata na starosti, vše sledoval a rychle o této události informoval svého pána. Když se svatý František na tuto záležitost bratra Junipera dotázal, ten byl zcela zmaten, proč by se majitel prasat měl rozčilovat kvůli tomu, co udělal. Juniper byl přesvědčen, že udělal dobročinný skutek a na tom, že uřízl praseti nohu, aby pomohl někomu jinému, nespátroval nic špatného. Nakonec si svou pokorou a prostotou dokázal rozzlobeného pána získat.

Existuje mnoho dalších podobných příběhů o neschopnosti bratra Junipera rozpoznat sociální signály, na jejichž základě je možné se domnívat, že trpěl poruchou autistického spektra. Ale navzdory jeho zjevným vadám o něm svatý František prohlásil: „Kéž bych měl, bratři, celý les takových Juniperů (angl. jalovec).“

Služebnice Boží Léonie Martinová

Léonie se narodila jako prostřední dítě, působila potíže, byla neatraktivní a nemocná. Její matka, svatá Zeliie Martinová, napsala v dopise své švagrově: „To nebohé dítě mi dělá starosti, má velmi neukázněnou povahu a je duševně zaostalé.“

Léonie byla několikrát vyloučena ze školy pro neukázněnost a vyrušování. Zeliina sestra (která byla sestrou vizi-tankou) musela vynaložit velké úsilí, než zjistila, jak tohle malé dítě učít.

I poté, co vyzkoušela různé přístupy, jak dítěti porozumět, byla pro Zelií výchova dcery náročná. V jednom dopise napsala: „Jsem s Léonií docela spokojená; kdybychom jen dokázali zmírnit její tvrdohlavost a obměkčit její povahu, byla by z ní dobrá dívka – věrná a beze strachu z utrpení, které musí snášet. Má železnou vůli; když něco chce, překoná jakoukoli překážku, aby dosáhla svého cíle.“

dokončení na str. IV

SVATÍ, KTEŘÍ NEBYLI ŽÁDNÉ PADAVKY

Pokud potřebujete dodat odvahu k nevyhnutelným životním zápasům, tito svatí se silnou vůlí jsou právě těmi přímluvci, které hledáte.

Sádrové sochy mírných svatých, kteří se blaženě usmívají, mnohé z nás přivedly k přesvědčení, že jediný způsob, jak být svatý, je pokorně se podřídit jakékoli nepspravedlnosti, která nás potká. A i když je jistě možné být svatým, když jste plaší nebo tiší, zároveň existuje také starobylá tradice svatých, kteří se kategoricky odmítali podřídit špatnému zacházení. Pokud potřebujete dodat odvahu k nevyhnutelným životním zápasům, tito svatí se silnou vůlí jsou právě těmi přímluvci, které hledáte.

Svatá Eulálie z Méridy (292–304) byla líbezná dvanáctiletá zasvěcená paní, kterou pobouřilo pronásledování křesťanů. Ačkoli se jí rodiče snažili zabránit v konfrontaci s úředníky zapojenými do pronásledování, Eulálie se vytratila a utekla do města, kde soudci a jeho vojákům vyplísnila za jejich modloslužbu a za snahu svést křesťany na scestí, a nakonec zvolala: „Mizerové! Vlastníma nohama rozšlapu vaše bohy!“ Poté soudci plivla do tváře a rozkopala jeho modly. Za svůj výbuch hněvu byla umučena.

Svatá Eutropie z Remeše (zemřela roku 451) byla sestrou remešského biskupa svatého Nikasia. Když byl sv. Nikasius uvězněn a umučen, Eutropia byla svědkyní jeho smrti. Eutropie se bránila, místo aby klidně přihlížela a připravovala se na smrt. Vrhla se na vraha svého bratra, kopala ho, bila ho a vypíchla mu oči. Byla okamžitě popravena.

Svatá Viborada (zemřela roku 926) byla první ženou, kterou v Římě kanonizovali k všeobecné úctě. Švýcarská poustevnice a prorokyně Viborada pracovala jako knihařka pro nedaleký klášter. Předpověděla blížící se vpád uherských vojsk a vyzvala mnichy, aby zachránili nejценnější rukopisy a uprchli s nimi. Viborada však odmítla opustit své místo (nebo své knihy) a byla umučena. Je patronkou knihovníků a bývá zobrazována s knihou

Meister von Meßkirch: Svatá Eulálie (1535–1540)

v jedné ruce a s bojovou sekerou (nástrojem její mučednické smrti) v druhé.

Bl. Serafina Sforza (1432–1478) se v 16 letech provdala za vdovce Alexandra, který posléze odešel do války a přenechal jí vedení všech svých záležitostí. Když se Alexandr vrátil, navázal veřejný milostný poměr, který pobouřil celou jeho domácnost, a dokonce i jeho vlastních synů, kteří si stěžovali na špatné zacházení s jejich milovanou macechou. Když ji Alexandr vyhnal z domu, odešla Serafina ke klariskám, kde poté složila sliby. Alexandr se nakonec obrátil a pokorně přišel za manželkou. Serafina mu sice odpustila, ale už nemohl očekávat, že se k němu vrátí. Ať ji přemlouval, jak chtěl, Serafina se k němu odmítla vrátit; učinil chybné rozhodnutí a bude muset nést důsledky. Alexandr žil osamělým životem v pokání a předešel jí ve smrti. Serafina dál vedla svatý život jako mniška a nakonec jako abatýše.

Svatá Magdalena Yi Yong-dok (1811–1839) se narodila v chudé korejské rodině jako dcera katolické matky a protikatolického otce. Když se jí otec

pokusil zprostředkovat sňatek s nekřesťanem, snažila se odmítnout. Když se jí to nepodařilo, předstírala, že je příliš nemocná na to, aby se mohla vdát. Nakonec Magdalena napsala otci dopis vlastní krví, ale ani to jí nepomohlo. Požádala svého biskupa o povolení odejít z domova, ale ten jí radil, aby zůstala. Magdalena sice zůstala doma ještě několik měsíců, ale nakonec se jí situace zdála neúnosná a utekla do Soulu. I poté biskup naléhal, aby se Magdalena vrátila domů, ale ona (protože neslíbila, že bude v těchto věcech poslušná) odmítla. Nakonec biskup ustoupil a Magdalena žila poklidným životem daleko od svého otce, dokud nebyla zatčena a umučena.

Bl. Luke Hwang Sök-tu (1811–1866) byl jediným synem bohatých vznešených rodičů. Očekávalo se, že se stane vysokým úředníkem ve státní správě, ale když cestoval na přezkoušení, slyšel kázat evangelium. Vrátil se domů a oznámil, že na zkoušku nedorazil, protože se dozvěděl o Ježíši. Otec ho zbil, ale on se odmítl zřít své víry. Zanedlouho Luke obrátil svou ženu na katolickou víru, načež mu

otec vyhrožoval, že ho nechá zabít. Nakonec se Luke uchýlil k mlčení a dlouhé dva roky odmítal promluvit. Jeho rodina se ho ze všech sil snažila vyléčit ze zdánlivé nemoty, ale nakonec vyčerpána jeho tvrdohlavostí souhlasila, že se dozví více o jeho víře. Všichni rodinní příslušníci se obrátili, včetně jeho krajně protikatolicky zaměřeného otce. Když byl Luke zatčen, kázal evangelium vězňům až do své mučednické smrti.

Svatý Matthias Mulumba Kalemba (1836–1886) byl nejstarší z ugandských mučedníků, mocný muž, který opustil své četné manželky, aby následoval Je-

žíše. Kalemba se stal misionářem a hlasatelem evangelia (a zároveň i nadále zastával svou funkci náčelníka) a nachodil až 100 mil, aby došel do některého ze tří evangelizačních center, která založil. Ačkoli byl Kalemba přirozeně povýšený, rozhodl se osvobodit všechny své otroky a sám vykonávat i ty zcela nedůstojné úkony. Když začalo ugandské pronásledování, byl zatčen a bylo mu nařízeno, aby šel na smrt spolu s ostatními, kteří měli být umučeni. Kalemba odmítl. „Dál už nepůjdu!“ zvolal a posadil se doprostřed cesty. „Jaký má smysl vést mě do Namugonga?“ otázal se. „Zabijte mě

tady.“ Jeho vrazi tak učinili, odsekávali mu končetiny kousek po kousku a opékali před ním jeho maso a nechali ho pomalu vykrvácet.

*Meg Hunter-Kilmer
Aleteia
Přeložil Pavel Štíčka*

*Meg Hunter-Kilmer
blogerka*

STYDLIVÍ SVATÍ

Svatost není vyhrazena pro žádný konkrétní osobnostní typ.
I introverti mohou být povoláni ke svatosti!

Příběhy o svatých, kteří kázali na nárožích ulic, přemlouvali zatvrzelé zločince, aby se obrátili, a cestovali po světě, aby hlásali Ježíšovo jméno, mohou u těch stydlivějších z nás vyvolat domněnku, že svatost vyžaduje extrovertní a komunikativní povahu. Ti upovídání si naopak mohou přečíst příběhy o úžasné mírnosti a trpělivosti a nabytí přesvědčení, že kanonizováni mohou být pouze klidní lidé. Dábel nás často přesvědčuje, že ať už je naše osobnost jakákoli, nemůžeme být svatí. Neexistuje však žádný typ osobnosti, který by měl větší sklony ke svatosti než ty ostatní. Pokud jste se kvůli své plachosti někdy cítili nicotní vedle takových extrovertních světců, jako byli Filip Neri nebo František Xaverský, potěšte se příběhy těch světců, pro které svatost znamenala žít nesměle, rezervovaně, ba dokonce stydlivě, neboť zjistili, že je Bůh takovými stvořil záměrně.

Svatá Františka Římská (1384–1440) byla italská šlechtična a matka, která v mládí toužila po řeholním životě – už jen proto, aby se vyhnula neustálým společenským kontaktům, které se od šlechtičny očekávaly. Františka byla natolik introvertní, že se kvůli společenským povinnostem jednou nervově zhroutila. Teprve když přijala svůj životní úděl,

Svatá Dulce Pontesová. Foto: církev.cz

uzdravila se. A když ji znovu vyslali do světa plesů a společenských kontaktů, byla by nejspíše opět zdrcená, ale zjistila, že její švagrová Vanzoza také touží po tichu a modlitbě. Začaly spolupracovat, pomáhaly si při každodenních úkolech, aby se mohly častěji uchýlit do ticha, a vytvořily si ze svého sídla malý klášter. Každodenní čas strávený v tichu ji posiloval pro život ve vysoké společnosti, kde pak dosahovala úspěchů.

Svatá Magdalena Son Sobyok (1800–1840) přišla o rodiče, když byla malá, a vychovávala ji babička, takže byla poměrně plachá a opatrná v kontaktu s novými lidmi. Z tohoto důvodu se Magdalena v dětství nesetkala s žádnými křesťany (ačkoli její rodiče křesťany byli). Později však poznala Ježíše a provdala se za svatého Petra Choe Changhuba. Magdalena, jemná žena v domácnosti s talentem pro šití a vyšívání, se brzy

stala matkou. Ačkoli její nejstarší dcera byla zdravá, všech jejích dalších devět dětí zemřelo v útlém věku. Magdalena uprostřed všeho utrpení vytrvala, avšak nakonec byla umučena spolu se svým manželem, dcerou a zetěm.

Bl. Marie Kristýna Savojská (1812–1836) byla sardinskou princeznou a poté neapolskou královnou, i když by raději vedla řeholní život. Marie Kristýna byla poměrně krásná, ale byla tak plachá, že se u dvora cítila velice nespoko. Její lid ji však miloval, byl jí vděčný za její charitativní skutky a za vliv, který měla na krále, jenž se předtím nevyznačoval přílišnou péčí o chudé. Marie Kristýna zemřela na následky poporodních komplikací pouhé čtyři roky po svatbě.

Bl. Dina Bélangerová (1897–1929) byla kanadská koncertní klavíristka, skladatelka a mystička, která studovala na konzervatoři v New Yorku a poté se stala řeholní sestrou a učitelkou hudby. Ačkoli ohromovala posluchače svým talentem, o ocenění neměla zvláštní zájem. Mnohem raději byla sama, ale měla ráda i společnost jednoho či dvou blízkých přátel. Bez velké lítosti opustila svůj fascinující světský život a stala se řeholní sestrou. Během toho všeho měla Dina mystické vize, které zakoušela až do své smrti v pouhých 32 letech.

Svatá Dulce Pontesová (1914–1992) byla brazilská řeholnice, která byla za svou práci pro chudé navržena na Nobelovu cenu. Ačkoli představovala sílu, se kterou se musí počítat, a bojovala za práva utlačovaných, i když to znamenalo postavit se bohatým a mocným, sestra Dulce byla ve skutečnosti velmi plachá. A přestože ji často bylo možné vidět, jak nese nemocné na zádech, sama trpěla zdravotními problémy, kvůli nimž její plíce fungovaly jen z 30%. Ani přirozená zdrženlivost, ani její postižení jí však nezabránilo v práci, která nakonec změnila tvář sociálních služeb v celé Brazílii.

Svatý Oscar Romero (1917–1980) byl salvadorský biskup, nesmírně plachý člověk a knihomol. Trpěl také obsedantně-kompulzivní poruchou, což možná ještě zhoršovalo jeho obtíže při společenských kontaktech. Právě pro tuto jeho zdánlivě slabou osobnost si jej vybrala tehdejší násilnická vláda; ta žádala, aby se tento plachý kněz stal arcibiskupem, protože si byla jistá, že jim nebude dělat potíže. A měla pravdu – dokud se Romero nemodlil před mrtvým tělem svého přítele Rutillia Grandeho, a tehdy se rozhodl, že už nemůže zavírat oči před krutostí salvadorské vlády. Ačkoli se 60 let vyhýbal pozornosti (a většinou konfrontací), arcibiskup Romero se změnil.

Zůstal sice i nadále tichým mužem, ale nyní získal odvalu, a dokonce prorockého ducha. Nakonec byl zabit, když sloužil mši svatou.

Bl. Mario Borzaga (1932–1960) byl italský misionářský kněz působící v Laosu. Páter Mario, pro kterého byla velkou překážkou jeho neschopnost mluvit místním jazykem, pokračoval v práci s místními katechety. Jeho potíže s laoským jazykem však nebyly pouze intelektuální záležitostí – styděl se jím hovořit a napsal: „Mým křížem je moje ostýchavost, která mi brání vyslovit jediné slovo v laoštině.“ V tomto zklamání našel spojení s Ježíšovým křížem, jeho boj s ostýchavostí se tak stal příležitostí k milosti. P. Mario pokračoval ve službě laoskému lidu až do chvíle, kdy byl umučen komunistickými povstanci po boku bl. Paula Thoj Xyooj.

*Meg Hunter-Kilmer
Aleteia
Přeložil Pavel Štíčka*

*Meg Hunter-Kilmer
blogerka*

dokončení ze str. I

Léonie musela bojovat jak po celé dětství, tak i v dospělosti. Nicméně vytrvala a za podpory své sestry Terezie se naučila „malé cestě“ svatosti. Kvůli jejím četným zápasům a psychickým problémům si Léonii vybrala za svou patronku Ligu na podporu autistů.

Svatý Josef Kupertinský

Josef zůstal po celý svůj život zcela nepochopený a všemi vysmíváný. Jeho častá vidění a náhlé výbuchy hněvu z něj činily terč posměchu. Navíc byl velmi roztržitý, nemotorný a nesmírně citlivý na své okolí. Když ve škole zvonilo, vyskočil a knihy mu upadly na zem.

Mezi spolužáky si vysloužil přezdívku „otevřená pusa“, protože měl neustále

otevřená ústa. Stěží dokázal číst nebo se soustředit a často zapomínal jíst. Ač ve vzdělání příliš velké pokroky nedělal, nevadilo mu to a ani si toho nevnímal, ale snažil se i přes tento nedostatek vstoupit do kláštera. Usoudil, že jako františkán by mohl alespoň žebrať o chléb.

Ale ani to se však Josefovi příliš nedařilo. Komunita neměla pochopení pro jeho neschopnost zvládnout i jednoduché úkoly, aniž by něco rozbil, a tento experiment se pro něj ukázal jako příliš náročný. Z kláštera byl vyloučen, ale protože neměl kam jít, vrátil se a poprosil komunitu, zda by ho přijala alespoň jako sluhu. Františkáni souhlasili, přijali ho do třetího řádu a pověřili ho úkolem starat se o klášterního mezka.

Josefovo radostné chování bylo nakazitlivé, a tak mu časem dali druhou

šanci a přijali ho do svého společenství. Nakonec byl vysvěcen na kněze a nejvíce se proslavil svou schopností levitovat, když sloužil mši (kolem nohy mu uvázali provaz, aby nevyletěl ke stropu). Navzdory svému nedostatečnému vzdělání, neobratnosti ve společenských situacích a neschopnosti zvládat základní úkony byl Josef všeobecně známý svou mimořádnou zbožností, prostotou a pokorou.

*Philip Kosloski
Aleteia
Přeložil Pavel Štíčka*

*Philip Kosloski
píše pro Aleteia.org*